

Coronavirusetts följd effekter för hushållen och handeln

Resultat från webbundersökning 3-7 april 2020 via riksrepresentativ sverigepanel med 1009 svar från respondenter i åldrarna 18-80 år genomförd av Synoint, samt snabbenkät bland Svensk Handels medlemsföretag: Svar från 791 handlare, varav 533 detaljhandlare och 258 partihandlare den 5-7 april 2020.

Snabbenkäten bland Svensk Handels medlemsföretag ger en indikation på hur det såg ut i parti- och detaljhandeln under angivna datum. Den närmaste tidens utveckling är svårbedömd för handlarna och det finns osäkerhet där skattningar har gjorts för hela handeln. Urvalet av företag har dragits slumpmässigt och fördelningen av svarande företag motsvarar i stort hur samtliga företag är fördelade.

Sammanfattning av läget för hushållen 3-7 april

Nästan hälften av hushållen tror på försämrad ekonomisk situation under 2020. Coronakrisen leder till varsel om uppsägning, korttidspermitteringar och arbetslöshet för anställda. Många företagare ser sin egen verksamhet och försörjning falla undan. Detta gör att en stor del av hushållen räknar med sämre ekonomiska tider under 2020 för egen del. 46 procent tror på försämrad ekonomisk situation i sitt hushåll, varav 13 procent tror på kraftigt försämrad ekonomisk situation. Yngre personer bedömer i något högre utsträckning än äldre personer att deras ekonomiska situation kommer att försämrast.

Coronakrisen har lett till fallande och omfördelad konsumtion.

Hushållen har minskat sin totala konsumtion och en majoritet av de som ändrat sina inköp uppger att de *minskat sin konsumtion i alla kanaler utom näthandel med mat* – som har ökat. Även när hushållen själva svarar så är det tydligt att det är inköpen i fysiska butiker som tagit mest stryk, och särskilt då i sällanköpsvaruhandeln. 36 procent av hushållen uppger att de minskat sin konsumtion i fysiska butiker inom sällanköp, medan endast 8 procent uppger att de ökat sin konsumtion där. Övriga hushåll uppger oförändrade inköp. Hushållen uppger att de även dragit ner på e-handeln inom sällanköp (netto).

Lite mer överraskande är att det finns fler hushåll som uppger att de minskat sin varukonsumtion i fysiska butiker inom dagligvaruhandeln, än som uppger att de ökat den. Endast e-handeln med dagligvaror har ökat (netto) enligt hushållen. Generellt sett förefaller unga personer ha förändrat sin konsumtion mindre än äldre personer.

Hushållens osäkerhet om framtiden gör att många just nu planerar för ett ökat sparande, det vill säga är mer försiktiga med sina utgifter i det kortare perspektivet. 35 procent av hushållen svarar att de i någon utsträckning kommer att öka sitt sparande. Cirka 10 procent av hushållen uppger att de kommer att minska sitt sparande i någon utsträckning till följd av coronakrisen.

Huvuddelen av konsumenterna, dryga 60 procent, räknar med att återgå till sina tidigare inköpsmönster när krisen väl är över.

En förvånansvärt stor andel av konsumenterna, 20 procent, svarar dock att det är ganska eller mycket osannolikt att de återgår till sitt tidigare köpbeteende när coronakrisen är över. Det indikerar att krisen kan få effekter i konsumtionsmönster som är mer långsiktiga än själva krisen.

Stor osäkerhet om framtiden hos konsumenterna och handlare. I ett läge när ingen vet vad som kommer att hända är det ändå just förväntningarna om framtiden som styr vilka beslut som fattas i dag. Vi har därför ställt frågan om när man tror att man som konsument kommer att återgå till sina tidigare köpbeteenden. Oftast är enkätsvar av typen ”vet ej” inte så intressanta, och de utgör vanligen också en liten andel samtliga svar. I denna mätning svarar 32 procent ”vet ej” på denna fråga, vilket i detta fall är intressant: osäkerheten bland hushållen är mycket stor om när utvecklingen kan tänkas vända och man för egen del återgår till tidigare beteenden. Detta leder till stor försiktighet med konsumtion. Handlarna är lika osäkra som konsumenterna, men båda grupperna indikerar en bild av att en tydligare vändning kommer tidigast kring halvårsskiftet.

Sammanfattning av läget i handeln 5-7 april

Många företag klarar max två månader under rådande omständigheter. Inom *sällanköpsvaruhandeln* är det fortsatt nästan 30 procent (30) av företagen som bedömer att de bara kan fortsätta att bedriva verksamhet i högst 2 månader till, under rådande omständigheter. 24 procent av företagen (21) bedömer att de kan bedriva verksamhet längre än 6 månader under rådande omständigheter. I *dagligvaruhandeln* är motsvarande siffror 17 (8) respektive 55 procent (50) av företagen. I *partihandeln* uppger 15 procent (20) av företagen att de kan fortsätta att bedriva verksamhet i max 2 månader till under rådande omständigheter.

Störningar i varutillförseln har tilltagit. Den senaste veckan har störningar i varutillförseln drabbat 67 procent av *detaljhandlarna* (61, 53, 51). Bland *partihandlare* är motsvarande siffra 63 procent (65, 61, 54).

Omsättningen fortsatt mycket låg

- Inom *sällanköpsvaruhandeln* noterar 48 procent (49) en minskad omsättning med *minst 40 procent* jämfört med samma vecka förra året. 26 procent (26) har minskad omsättning med minst 60 procent. Nästan vart tionde företag har tappat mer än 80 procent i omsättning.
- Bland *dagligvaruhandlare* noterar 19 procent av företagen (21) minskad omsättning med minst 40 procent. Hälften av dagligvaruhandlarna noterar ökad omsättning.
- 38 procent (33) av *partihandlarna* rapporterar minskad omsättning med *minst 40 procent* jämfört med samma vecka förra året. 22 procent (19) har minskad omsättning med minst 60 procent. 14 procent (13) noterar ökad omsättning.

Likviditetsproblemen fortsatt omfattande. 56 procent av detaljhandlarna (58) och 49 procent av partihandlarna (51) uppger sig ha finansierings- eller likviditetsproblem till följd av coronaviruset.

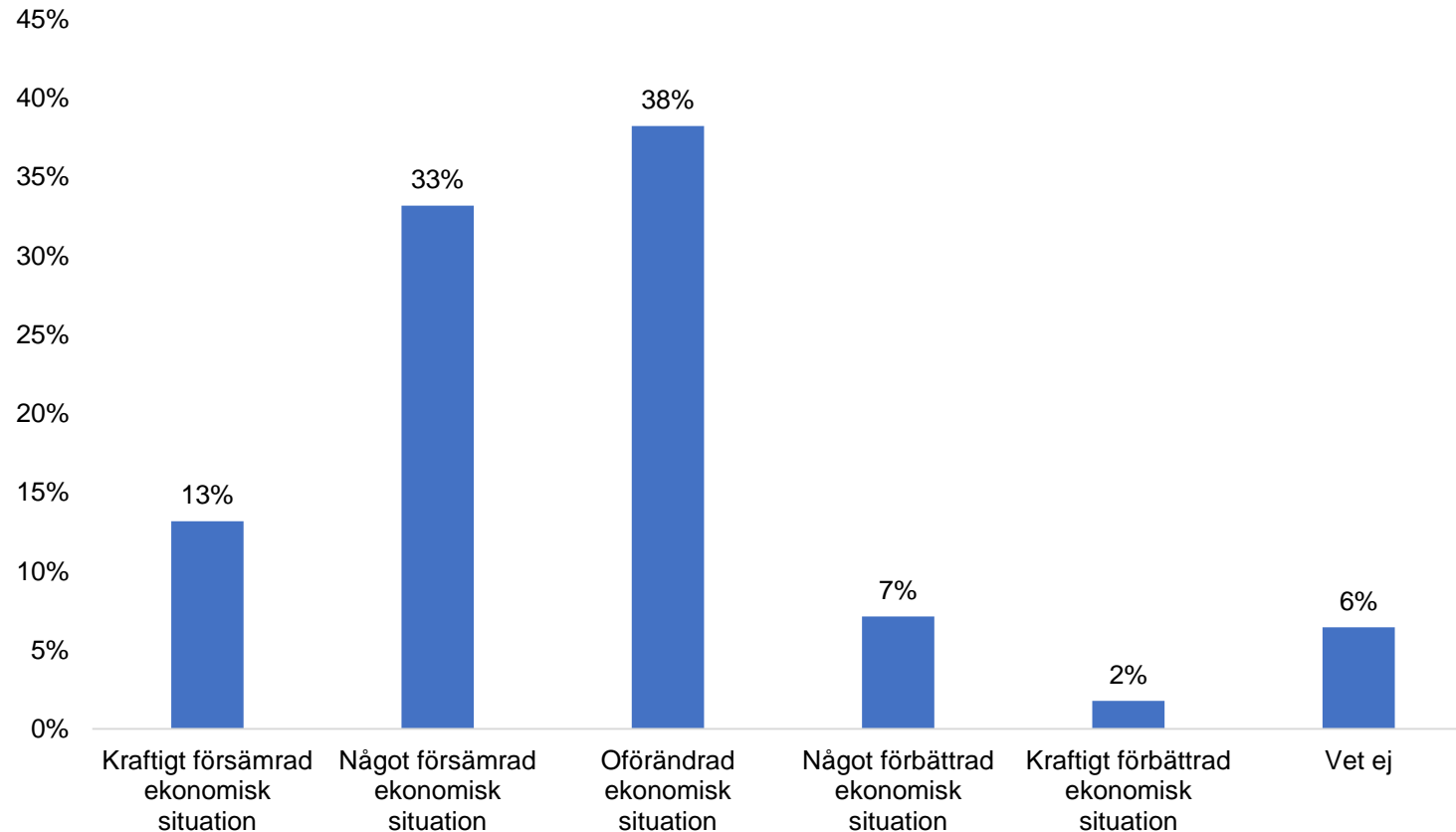
60.000 jobb i handeln som helhet står på spel och runt 150.000 anställda kan få arbeta färre timmar

- I *detaljhandeln* räknar 58 procent (57) av företagen med att minska bemanningen. För hela detaljhandeln motsvarar detta att ungefär 35.000 jobb riskerar att försvinna, varav huvuddelen inom sällanköpsvaruhandeln. Därtill väntas 70.000 personer beröras av färre efterfrågade arbetstimmar. Här finns bland annat de anställda som kommer att korttidspermitteras.
- I *partihandeln* räknar 60 procent (63) av företagen med att minska bemanningen. För partihandeln som helhet motsvarar detta att 25.000 jobb försvinner. Därtill väntas 75.000 personer beröras av färre efterfrågade arbetstimmar (bland annat korttidspermittering).

Osäkerheten om den framtida utvecklingen är stor bland handlare, vilket också gör att skattningarna för hela handeln är behäftade med osäkerhet. Jämfört med förra veckan indikerar svaren en något mer besvärlig utveckling för detaljhandeln och en något mindre dålig för partihandeln. Sedan den första mätningen (17-18 mars) har ett antal stödåtgärder presenterats och den initiala chocken lagt sig något. Å andra sidan har de makroekonomiska utsikterna successivt försämrats. De fyra frågeomgångar vi hittills genomfört indikerar sammantaget att det är knappt 70.000 jobb som handlarna bedömer står på spel, eller redan har försvunnit.

Hushållens syn på coronakrisens ekonomiska effekter

Hur tror du att ditt hushålls ekonomiska situation kommer att utvecklas under resten av 2020?

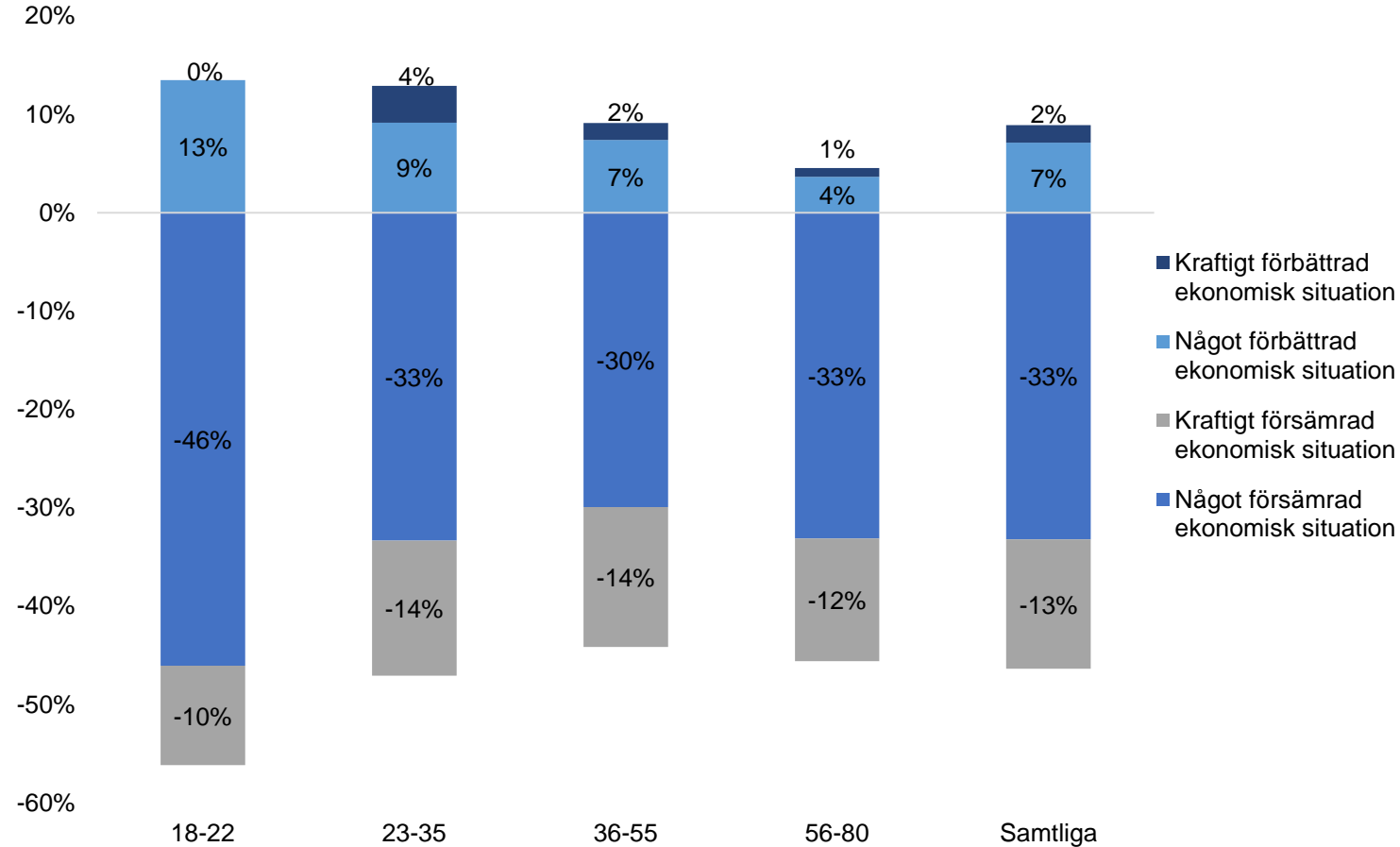
Nästan hälften av hushållen tror på försämrad ekonomisk situation

Coronakrisen leder till varsel om uppsägning, korttidspermitteringar och arbetslöshet för anställda. Många företagare ser sin egen verksamhet och försörjning falla undan. Detta gör att en stor del av hushållen räknar med sämre ekonomiska tider under 2020 för egen del. 13 procent av hushållen tror på kraftigt försämrad ekonomisk situation, 33 procent på något försämrad ekonomisk situation.

Nästan 4 av tio hushåll tror på oförändrad ekonomisk situation, och sammanlagt 9 procent tror på förbättrad ekonomisk situation.

Hur tror du att ditt hushålls ekonomiska situation kommer att utvecklas under resten av 2020? *Fördelat på åldersgrupp*

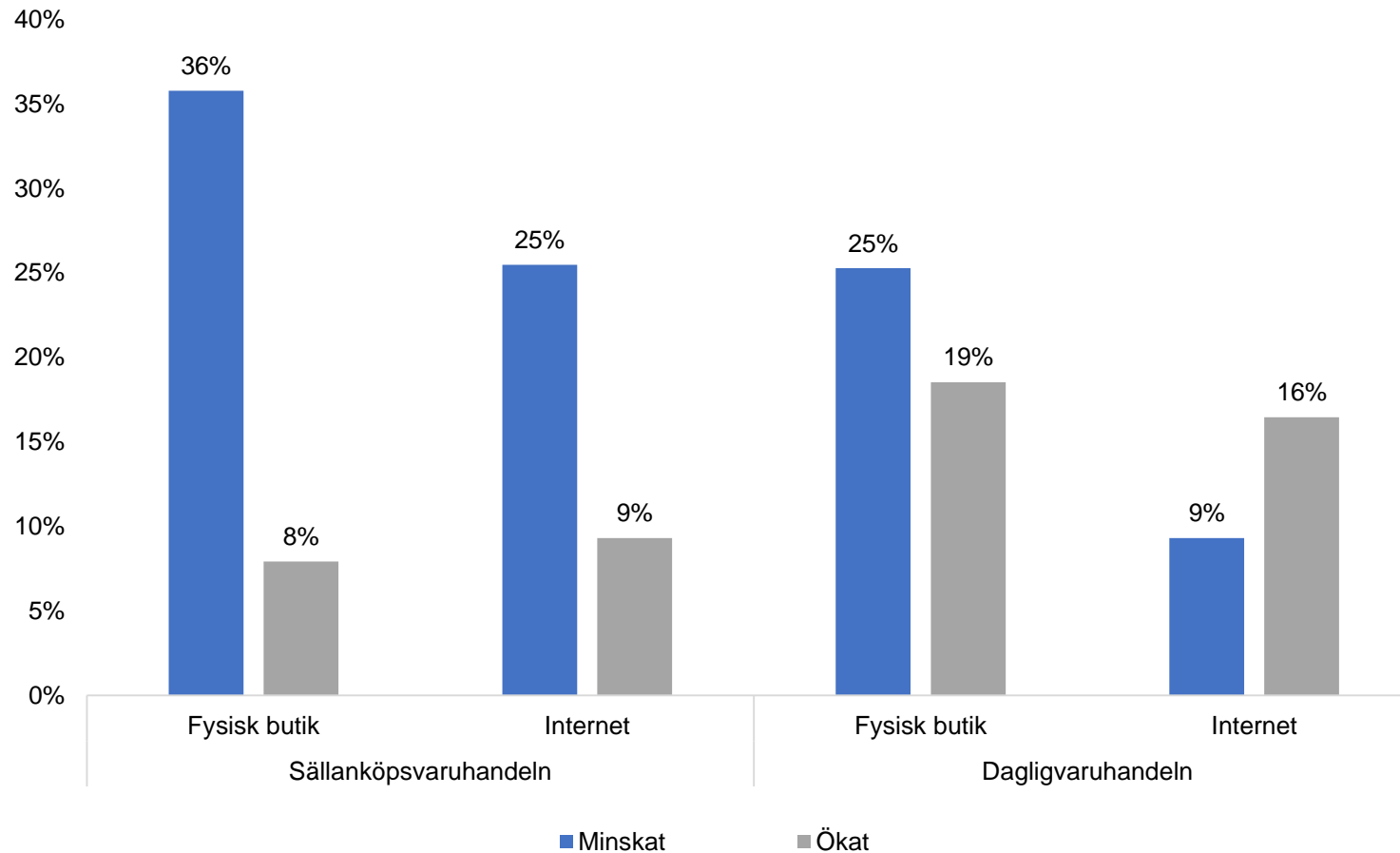
Diagrammet visar andel hushåll i respektive åldersgrupp som tror på bättre ekonomisk situation (positivt tecken), och andel som tror på sämre ekonomisk situation (negativt tecken). Resterande hushåll tror på oförändrad situation.

Unga personer mest negativa om den egna ekonomiska situationen

Coronakrisen gör att framför allt unga bedömer att deras ekonomiska situation kommer att försämrans under 2020. Sammanlagt 56 procent av personerna i åldrarna 18-22 år tror på sämre tider för egen del. I övriga åldersgrupper är det drygt 40 procent som tror på sämre ekonomiska tider för egen del.

Hur har ditt hushålls inköp och konsumtion av följande förändrats under Corona-krisen? *Fördelat på inköpskanal.*

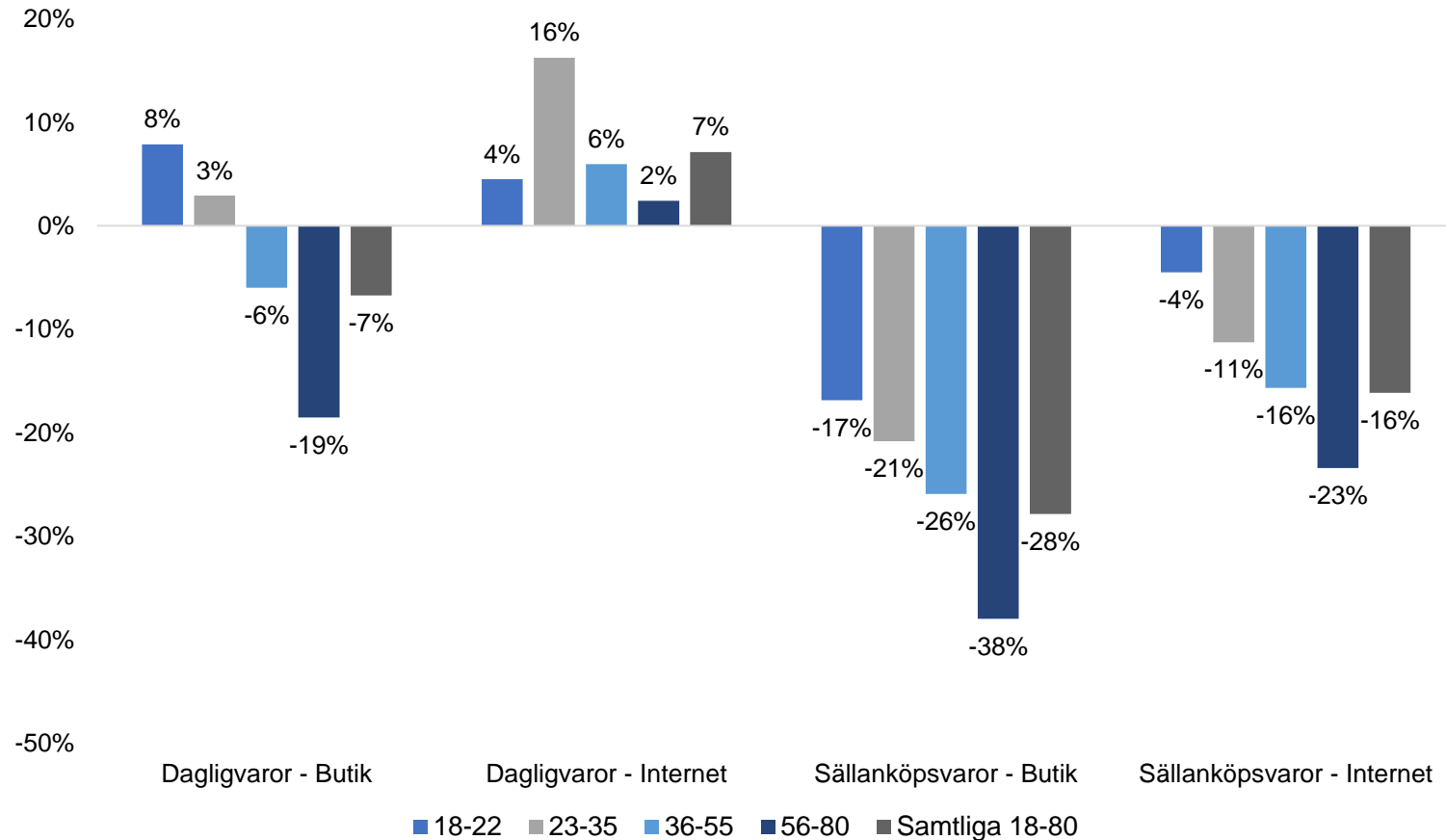
En majoritet av hushållen uppger att de minskat sin konsumtion i alla kanaler utom näthandel med mat – som har ökat starkt

När hushållen själva svarar på frågan om hur deras varukonsumtion i olika kanaler har förändrats till följd av coronakrisen så är det tydligt att det är inköpen i fysiska butiker som tagit mest stryk, och särskilt då i sällanköpsvaruhandeln. 36 procent av hushållen uppger att de minskat sin konsumtion i fysiska butiker inom sällanköp, medan endast 8 procent uppger att de ökat sin konsumtion där. (Övriga hushåll uppger oförändrade inköp) Även e-handeln inom sällanköp uppger hushållen att de dragit ner på (netto).

Lite mer överraskande är att det finns fler hushåll som uppger att de minskat sin varukonsumtion i fysiska butiker inom dagligvaruhandeln, än som uppger att de ökat den. Endast e-handeln med dagligvaror har ökat (netto) enligt hushållen.

Hur har ditt hushålls inköp och konsumtion av följande förändrats under Corona-krisen? *Fördelat på inköpskanal och åldersgrupp.*

Diagrammet visar netttotal: Andel hushåll i respektive åldersgrupp som ökat sin konsumtion, minus andel som minskat den. Nedåtgående stapel betyder minskad konsumtion.

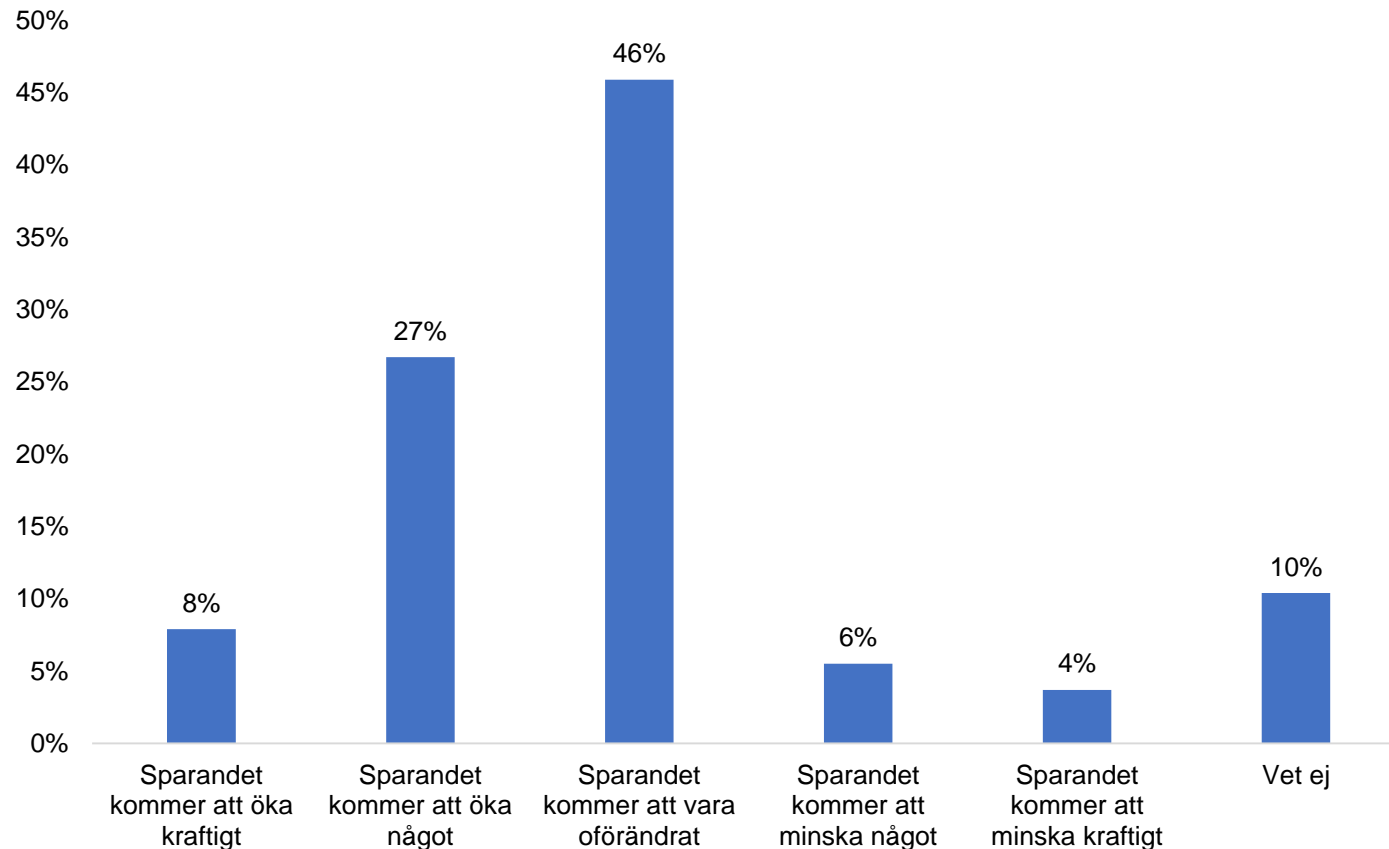
Minskad konsumtion vanligast bland äldre

Diagrammet visar att det i åldrarna 18-35 år är fler som ökat sina inköp av dagligvaror i butik, medan det motsatta gäller för de som är över 35 år. Endast e-handel med mat (Dagligvaror – internet) har en ökad konsumtion netto enligt vad hushållen uppger.

Generellt gäller att unga är lite mer konsumtionsbenägna än äldre. Men i sällanköpsvaruhandeln hjälper inte detta. Där är nettoförändringarna genomgående negativa när det gäller hur hushållen uppger att de förändrat sin konsumtion.

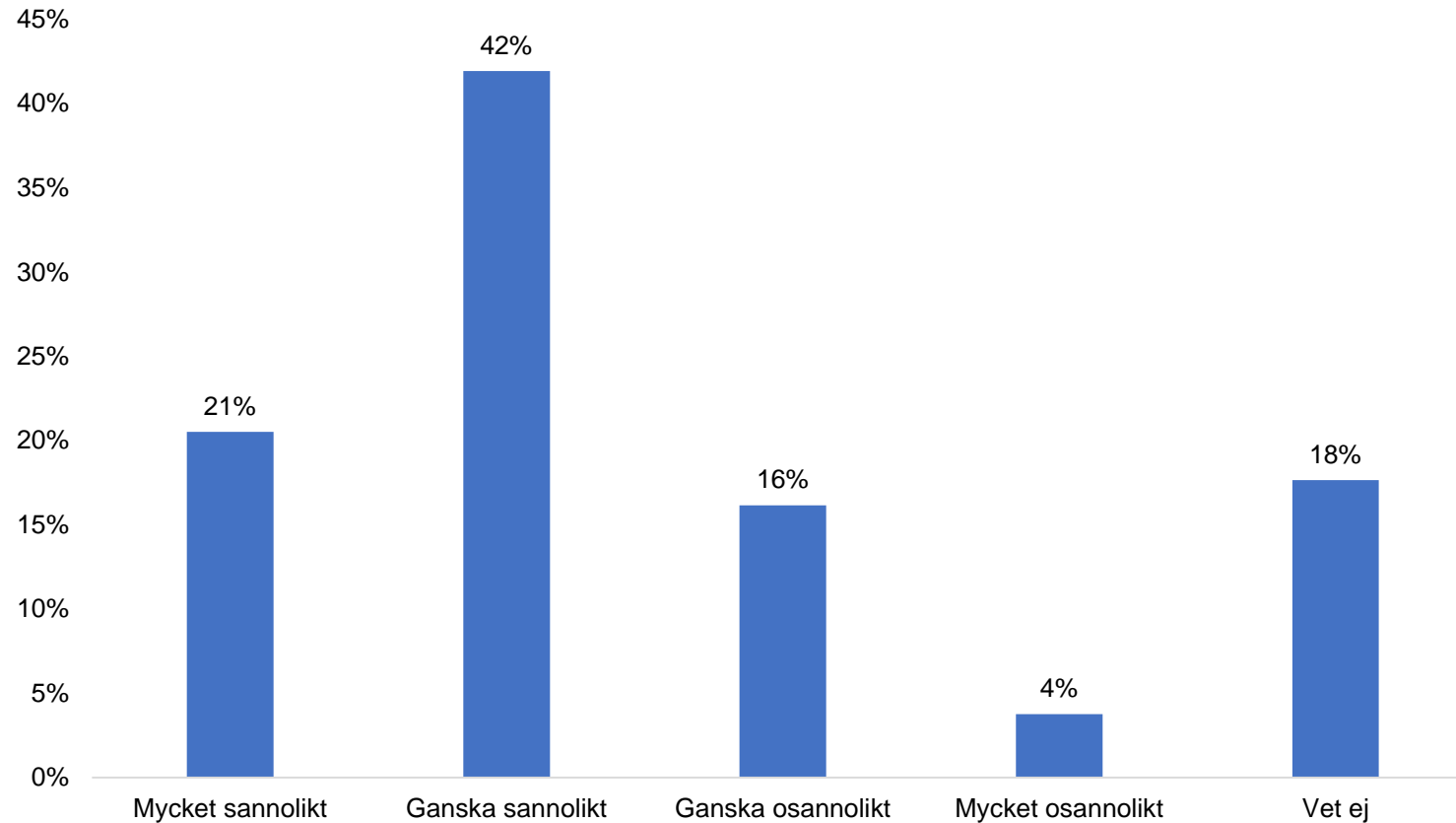
Hur kommer ditt hushåll att förändra sitt sparande till följd av coronakrisen?

Hushållens osäkerhet höjer sparandet

Hushållens osäkerhet om framtiden gör att många just nu planerar för ett ökat sparande, det vill säga är mer försiktiga med sina utgifter i det kortare perspektivet. 35 procent av hushållen svarar att de i någon utsträckning kommer att öka sitt sparande. Cirka 10 procent av hushållen uppger att de kommer att minska sitt sparande i någon utsträckning till följd av coronakrisen.

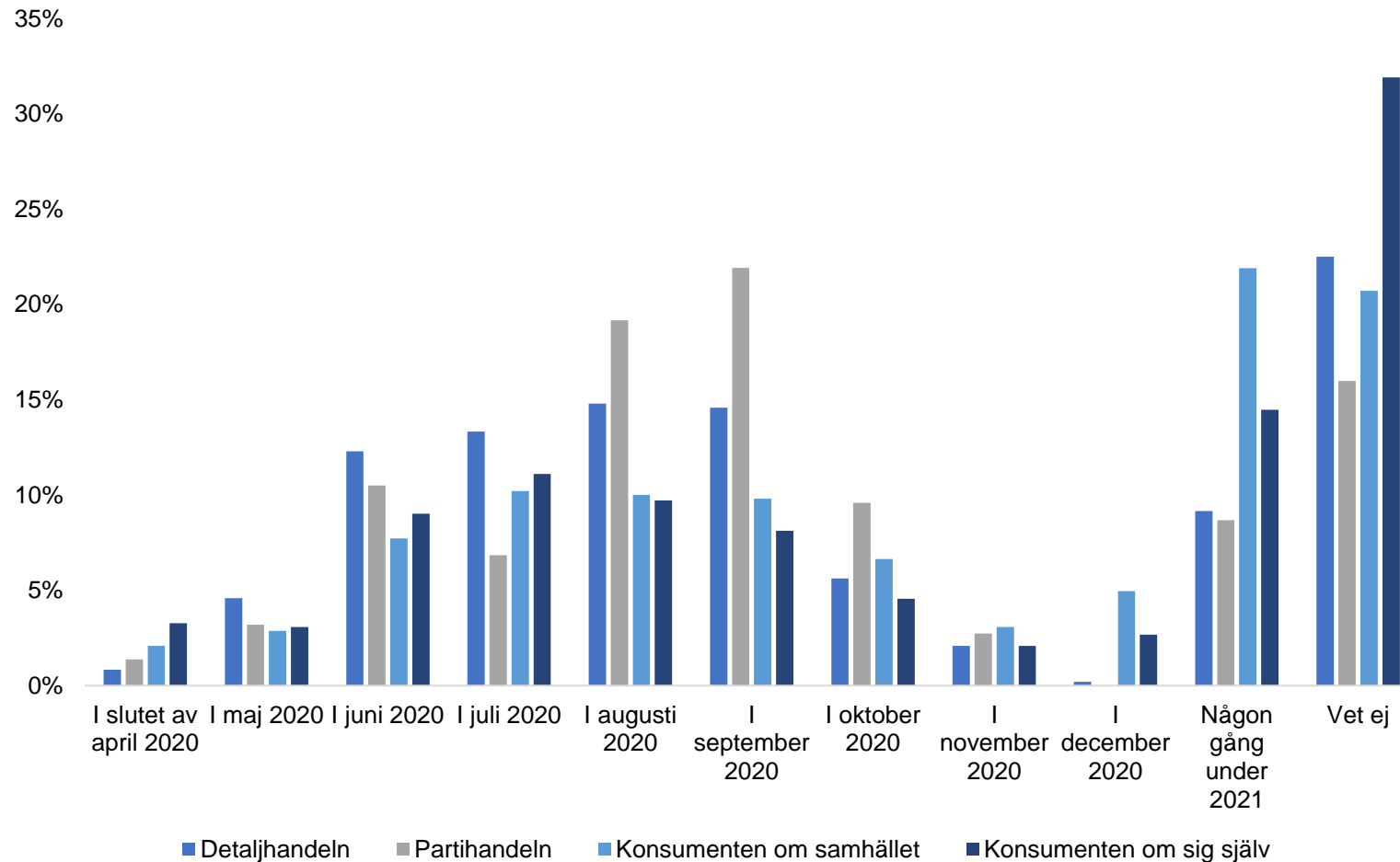
Hur sannolikt är det att du, när Corona-krisen väl är över, kommer att återgå till ditt tidigare köpbeteende och dina vanliga inköpsvanor?

Huvuddelen av konsumenterna, dryga 60 procent, räknar med att återgå till sina tidigare inköpsmönster när krisen väl är över.

En förvånansvärt stor andel av konsumenterna, 20 procent, svarar dock att det är ganska eller mycket osannolikt att de återgår till sitt tidigare köpbeteende när coronakrisen är över. Det indikerar att krisen kan få effekter i konsumtionsmönster som är mer långsiktiga än själva krisen. Frågan är generellt ställd, och svaren gäller därför inte nödvändigtvis enbart konsumtion i handeln.

När tror du att du respektive samhället kommer att återgå till tidigare köpbeteenden / när kommer efterfrågan och kunderna tillbaka och utvecklingen vänder uppåt?

Hushållen och företagen inom handeln är ungefär lika osäkra, men de flesta spår att utvecklingen vänder kring halvårsskiftet.

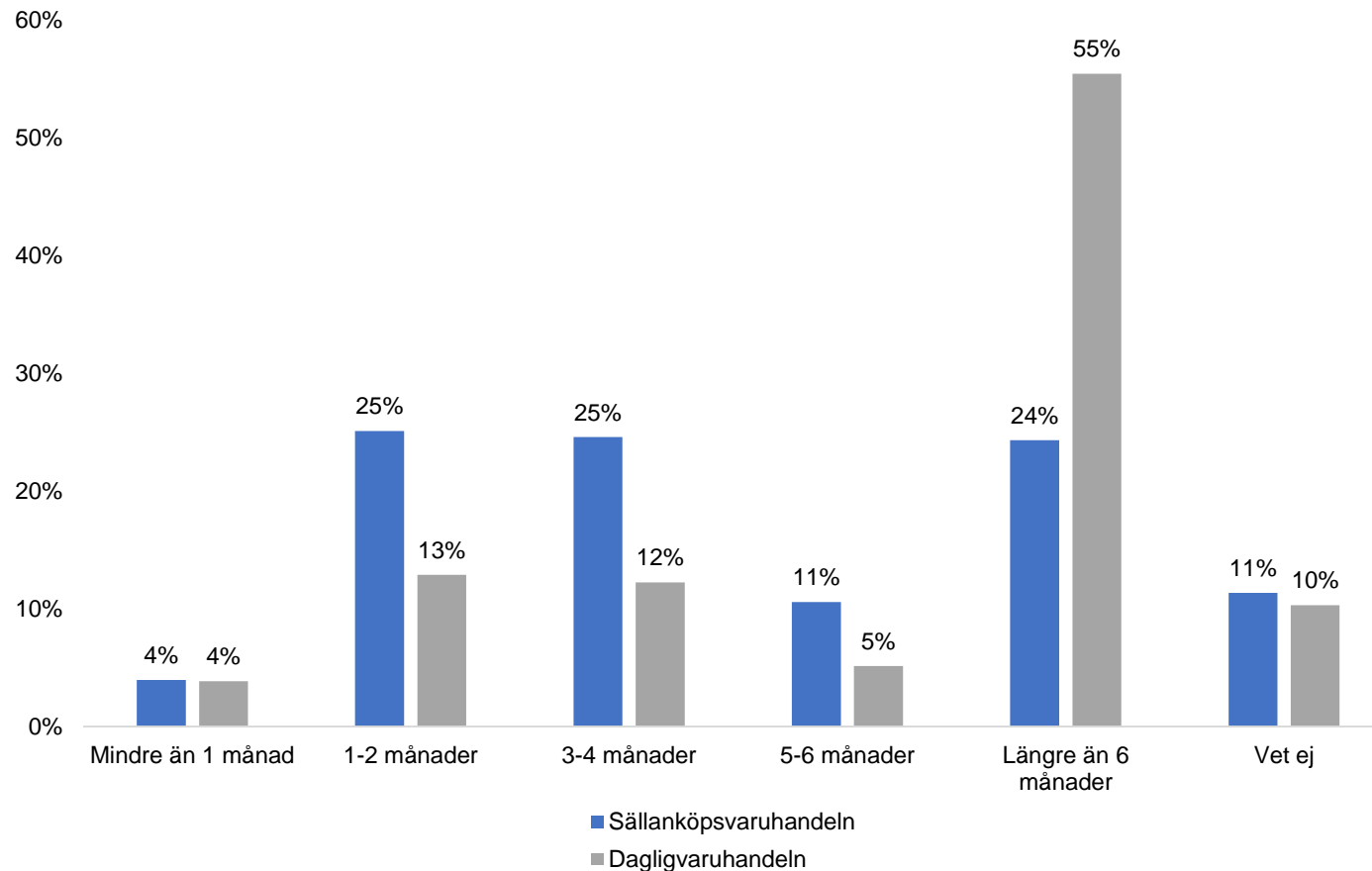
Konsumenter har svarat på frågan ”När tror du att Corona-krisen är över på så sätt att alla restriktioner är upphävda och samhället som helhet (/du) kan återgå till tidigare beteenden?”

Detalj- och partihandlare har svarat på frågan ”När tror du att kunderna och efterfrågan börjar komma tillbaka och omsättningen börjar att återhämta sig?”

Väldigt få handlare och konsumenter tror på en vändning inom två månader. Betydligt fler tror att det kan dröja till någon gång under nästa år innan det vänder. Men de flesta tror att utvecklingen vänder någon gång kring halvårsskiftet. Hushållens osäkerhet om när de själva kommer att återgå till sitt tidigare köpbeteende är påfallande stor. Osäkerheten bidrar till återhållsam konsumtion.

Svar från detaljhandeln

Ungefär hur länge bedömer du att ert företag kan fortsätta att bedriva verksamhet givet rådande omständigheter och era hittills vidtagna och planerade åtgärder?

Inom *sällanköpsvaruhandeln* är det fortsatt nästan 30 procent (30) av företagen som bedömer att kan fortsätta att bedriva verksamhet i högst 2 månader under rådande omständigheter. Fyra procent i denna grupp anger att de endast klarar en månad till under rådande omständigheter. 24 procent av företagen (21) bedömer att de kan bedriva verksamhet längre än 6 månader under rådande omständigheter.

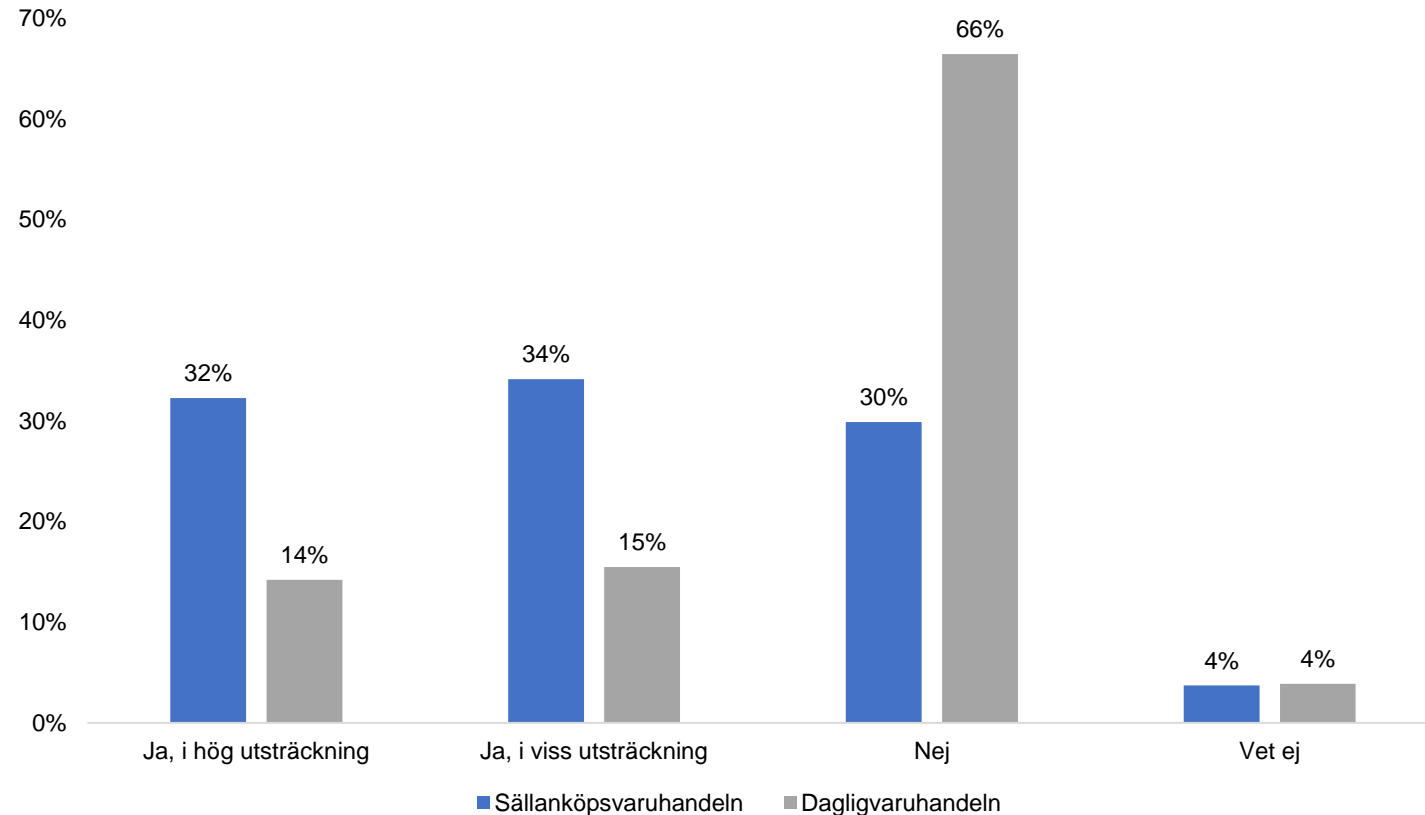
I *dagligvaruhandeln* är motsvarande siffror 17 (8) respektive 55 (50) procent av företagen.

Osäkerheten har minskat något sedan förra mätningen i både sällanköpsvaruhandeln och dagligvaruhandeln, där 11 (16) respektive 10 (21) procent av företagen svarar *Vet ej* i dagsläget.

Not. Föregående mätning inom parentes

Har ni upplevt finansierings- eller likviditetsproblem på grund av coronaviruset?

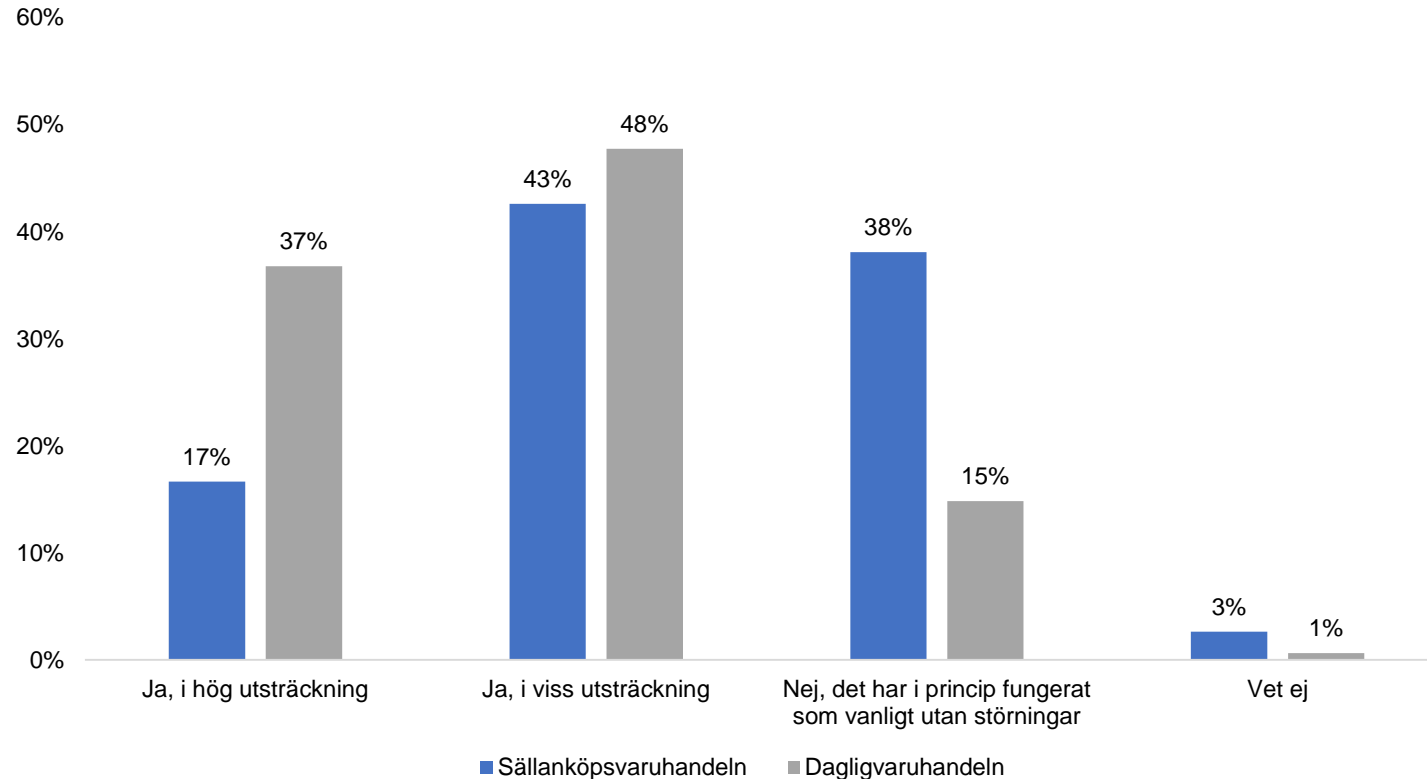
Störst problem med sin finansiering och likviditet har *sällanköpsvaruhandeln*, där sammantaget 66 procent (69) uppger problem i viss eller hög utsträckning. Bland delbranscherna är det kläder och skor samt kosmetika och hygienartiklar som har hög andel med likviditetsproblem.

I *dagligvaruhandeln* är det framför allt servicehandeln som har problem.

Sammantaget noterar 56 procent (58) av *detaljhandlarna* i viss eller hög utsträckning problem med sin finansiering eller likviditet.

Not. Föregående mätning inom parentes

Har ni råkat ut för störningar i varutillförseln på grund av coronaviruset den senaste veckan?

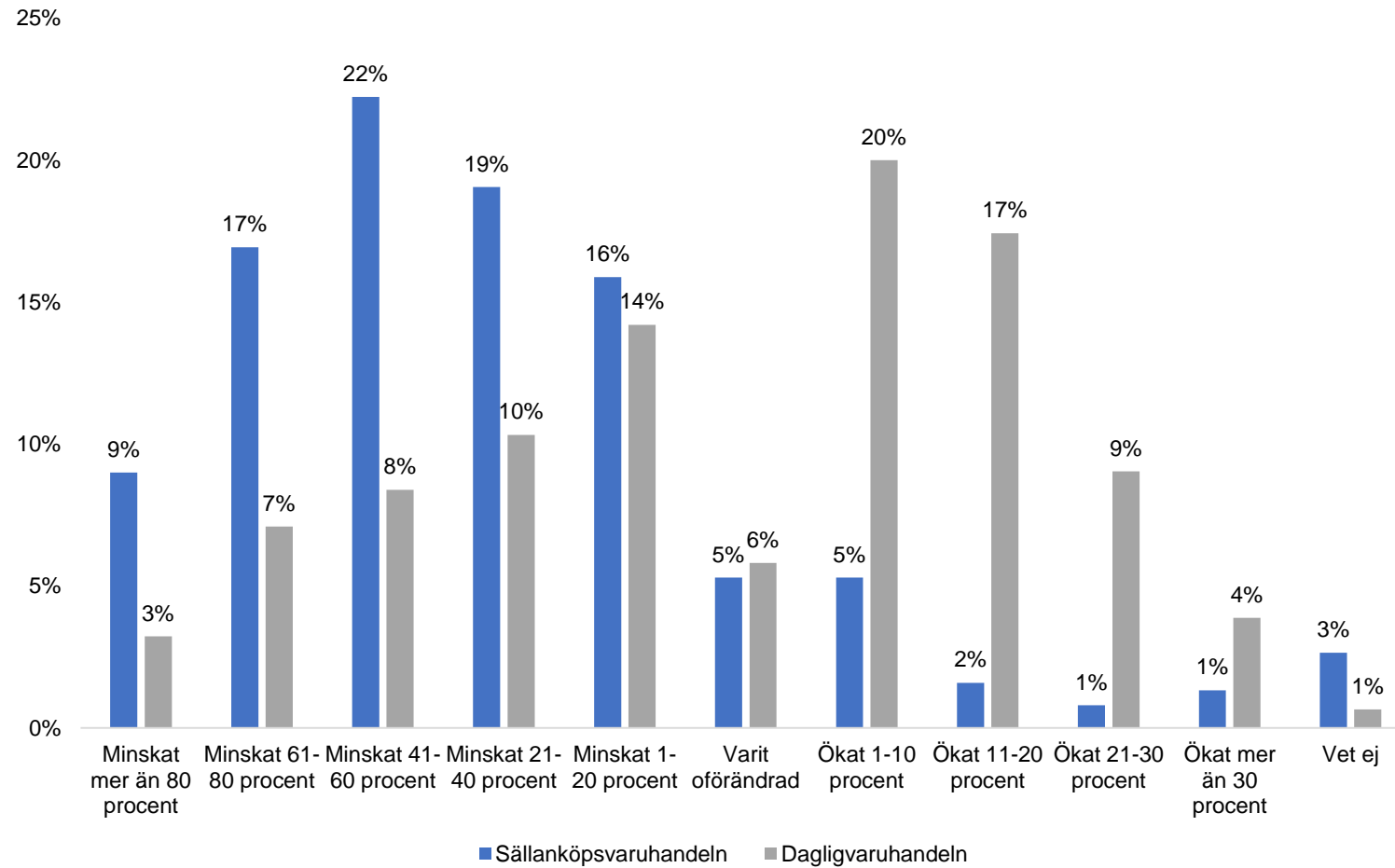
Mest störningar i varutillförseln rapporterar *dagligvaruhandeln*, där sammantaget 74 procent (74) uppger störningar i viss eller hög utsträckning.

I *sällanköpsvaruhandeln* är det sammantaget 60 procent (56) som uppger störningar i viss eller hög utsträckning. Delbranscherna sport och fritid, elektronikhandel samt heminredning och möbler har många företag som rapporterar störningar.

Sammantaget noterar 67 procent (61) av *detaljhandlarna* i viss eller hög utsträckning störningar i varutillförseln.

Not. Föregående mätning inom parentes

Hur har er totala försäljning förändrats den senaste veckan jämfört med motsvarande vecka förra året?

Raset i omsättning är som störst inom *sällanköpsvaruhandeln*. 48 procent av företagen (49) har upplevt en minskad omsättning med mer än 40 procent. För 26 procent av företagen (26) har omsättningen minskat med mer än 60 procent.

I *dagligvaruhandeln* ingår förutom livsmedelsaffärerna även delar av servicehandeln. Det är framför allt de sistnämnda, samt livsmedelsbutiker inriktad på gränshandel eller i cityområden som upplevt stora fall i omsättningen. 19 procent av företagen (21) har upplevt minskad omsättning med mer än 40 procent. Hälften av företagen anger ökad omsättning.

Sammantaget noterar 40 procent av *detaljhandlarna* (41) en minskad omsättning med minst 40 procent jämfört med samma vecka förra året.

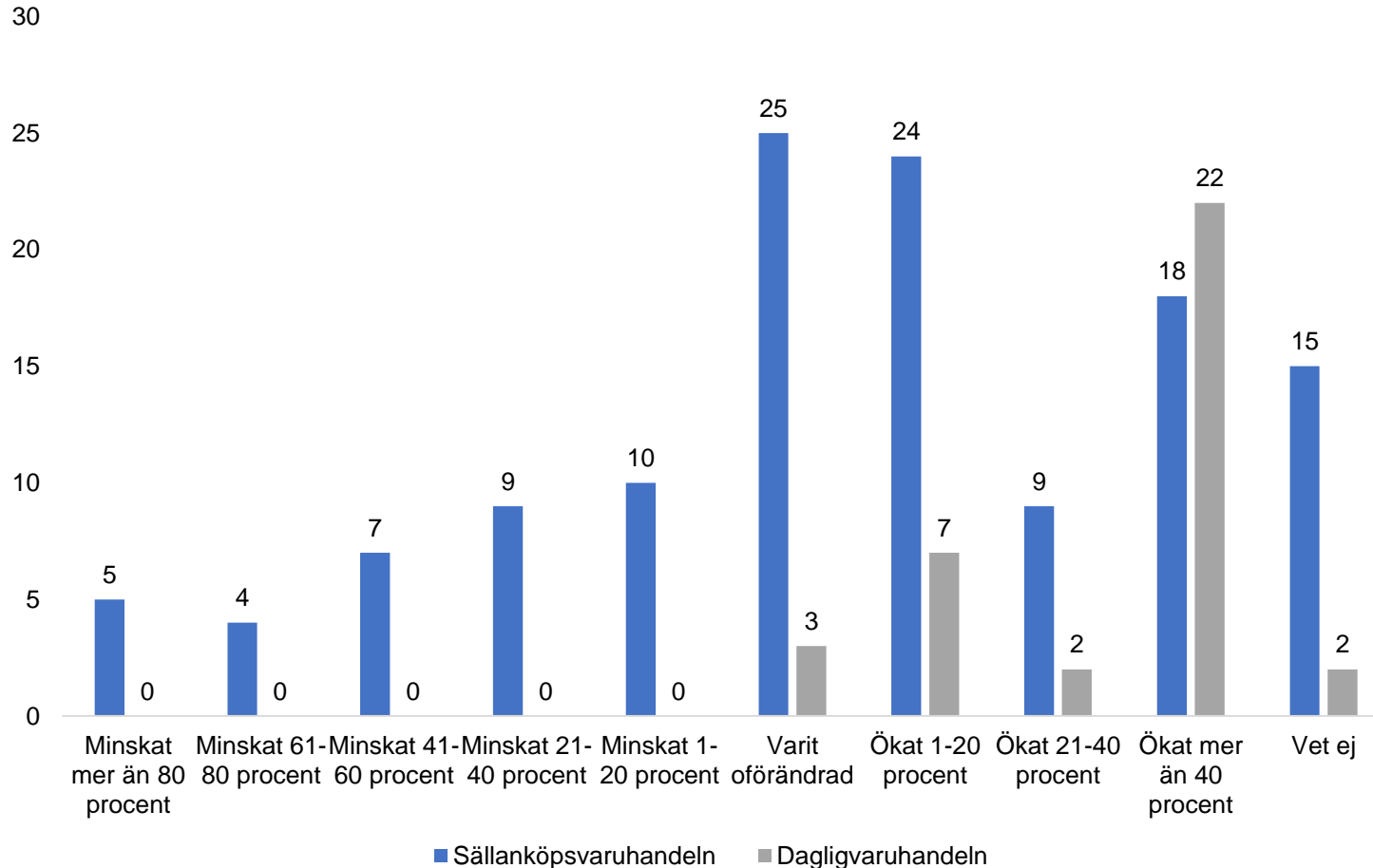
Det är enbart 21 procent av företagen (19) som noterar ökad omsättning, varav flertalet är livsmedelshandlare.

Not. Föregående mätning inom parentes

Kompletterande fråga till handlare om helt eller delvis har försäljning via e-handel:

Hur har e-handelsförsäljningen förändrats den senaste veckan jämfört med motsvarande vecka förra året?

Antal företag

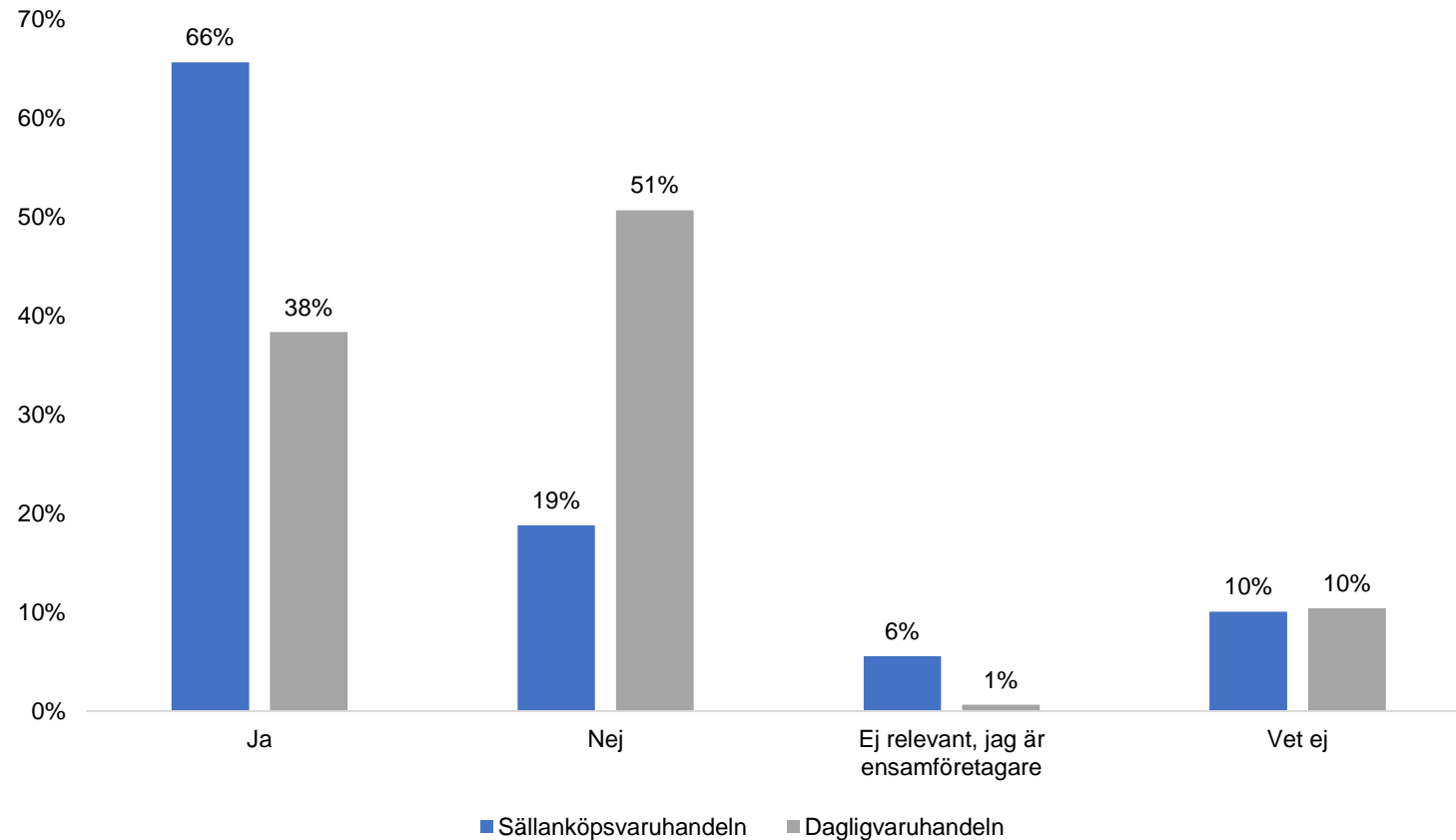
Inom *sällanköpsvaruhandeln* är det många som även sett sin e-handel minska som en följd av coronakrisen. 35 svarande företag, motsvarande 28 procent av företagen med e-handel inom sällanköp, rapporterar minskad omsättning till någon del. 40 procent av företagen har dock sett en ökad e-handelsförsäljning, och 20 procent uppger oförändrad försäljning.

I *dagligvaruhandeln* är svaren gällande e-handel relativt få, och ingen har rapporterat minskad omsättning. 22 företag rapporterar ökad omsättning med minst 40 procent.

Sammantaget noterar 22 procent av *detaljhandlarna* en minskad e-handelsomsättning jämfört med samma vecka förra året, medan 51 procent noterar ökad omsättning och 17 procent noterar oförändrad omsättning.

Not. På grund av relativt få svarande företag med e-handel inom dagligvaruhandeln redovisas *antalet* svarande företag i diagrammet.

Har ni redan minskat, eller räknar ni med att minska bemanningen i ert företag med anledning av coronaviruset och dess följd effekter?

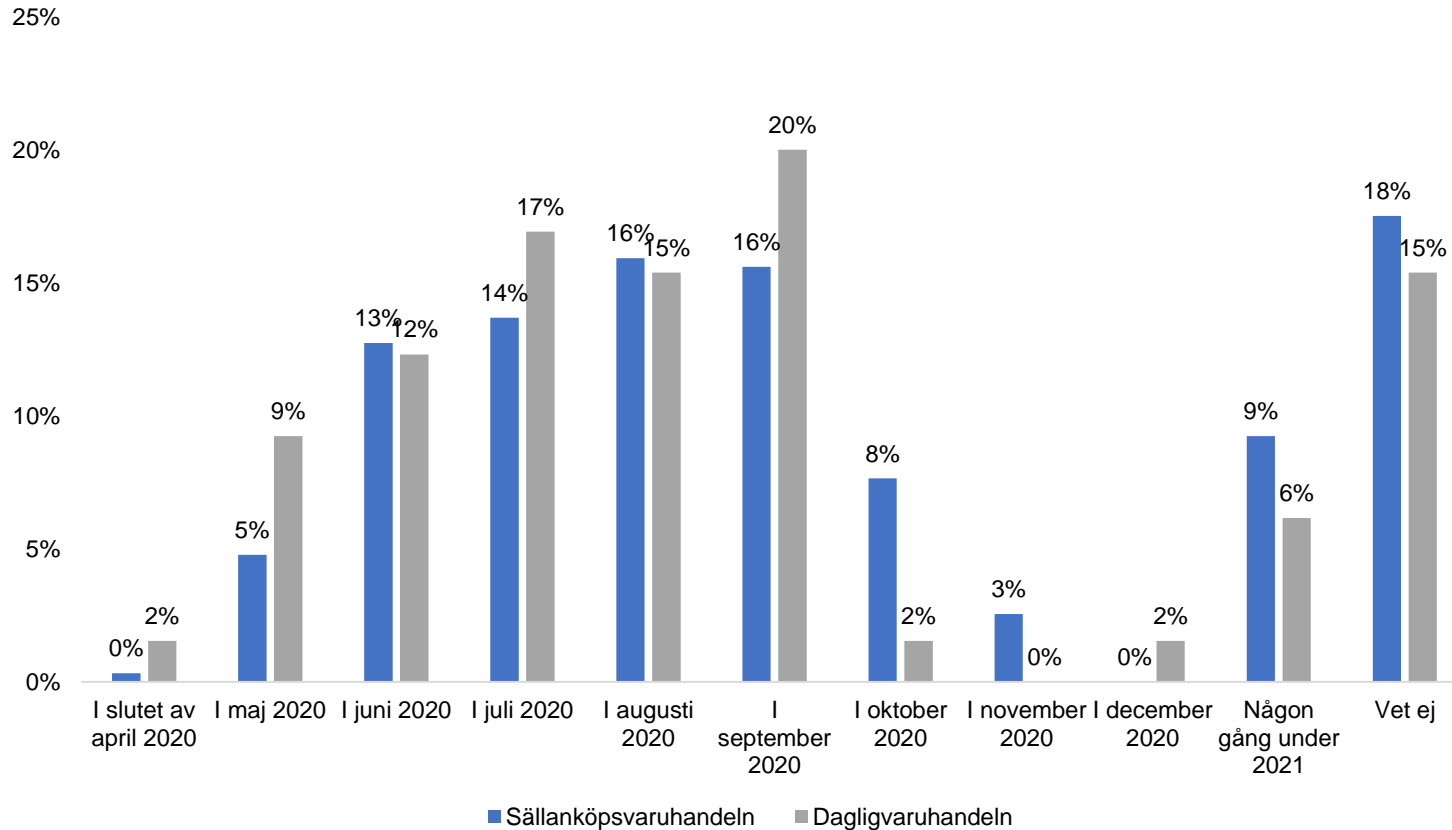
Bland Svensk Handels medlemsföretag inom *detaljhandeln* är det i genomsnitt 58 procent (57) som räknar med att minska bemanningen med anledning av coronavirusets följd effekter, varav 66 procent av företagen inom sällanköp (65) och 38 procent av företagen inom dagligvaruhandeln (37).

Vi frågar också om hur många personer de räknar med att minska personalstyrkan samt hur många av kvarvarande anställda som kommer att få arbeta färre timmar. När enkätsvaren räknas upp till att gälla *hela detaljhandeln* så motsvarar detta att ungefär 35.000 jobb riskerar att försvinna, och att därutöver 70.000 personer kommer att beröras av färre arbetstimmar. I den senare gruppen återfinns bl.a. de som kommer att korttidspermittteras enligt de nya reglerna om korttidsarbete.

Kompletterande fråga till handlare om haft nedgång i företagets totala omsättning till följd av coronakrisen:

När tror du att kunderna och efterfrågan börjar komma tillbaka och omsättningen börjar att återhämta sig?

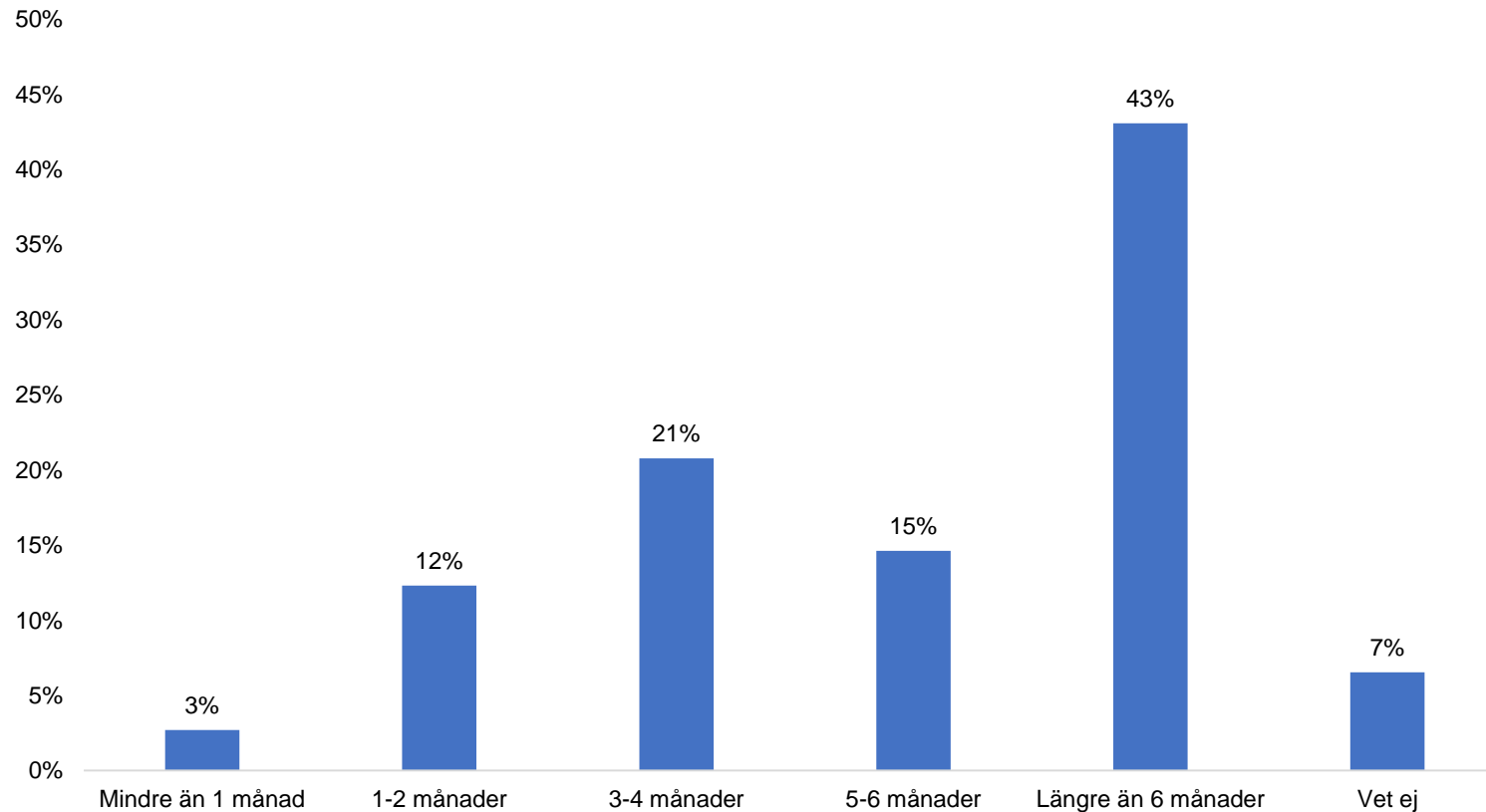

Förväntningarna om framtiden är ytterst vad som avgör vilka beslut som fattas i dag. Detta gäller oavsett om man anser sig vara säker eller osäker på vad som väntar. Därför är det intressant att väldigt många handlare svarar 'vet ej' på frågan om när de tror att det börjar vända till det bättre. Nästan var femte sällanköpsvaruhandlare befinner sig fortsatt i ett läge där de inte vet utifrån vilken tidshorisont de ska planera.

Bland handlarna tror en stor majoritet (65 procent) på en vändning *senast* i september. Möjligen är dagligvaruhandlare något mer optimistiska än sällanköpsvaruhandlare. Men nästan var femte handlare (18 procent) tror att det dröjer längre än september innan kunder, efterfrågan och omsättningen börjar komma tillbaka.

Svar från partihandeln

Ungefär hur länge bedömer du att ert företag kan fortsätta att bedriva verksamhet givet rådande omständigheter och era hittills vidtagna och planerade åtgärder?

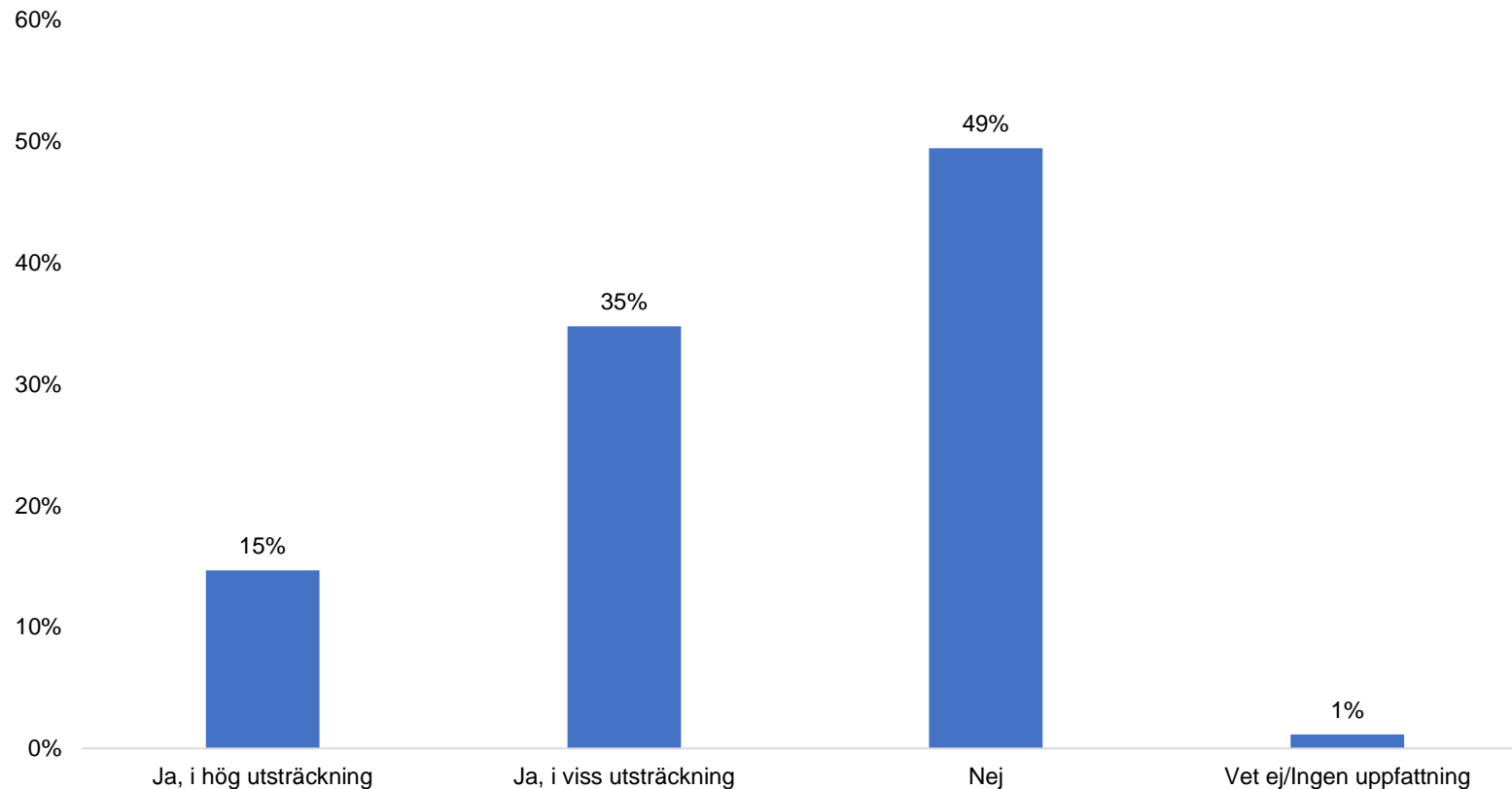

Inom *partihandeln* är det 15 procent av företagen (20) som bedömer att de bara kan fortsätta att bedriva verksamhet i högst 2 månader under rådande omständigheter. Tre procent i denna grupp anger att de endast klarar en månad till under rådande omständigheter.

Drygt fyra av tio företag (43 procent) bedömer att de kan bedriva verksamhet längre än 6 månader under rådande omständigheter (38).

Not. Föregående mätning inom parentes

Har ni upplevt finansierings- eller likviditetsproblem på grund av coronaviruset?

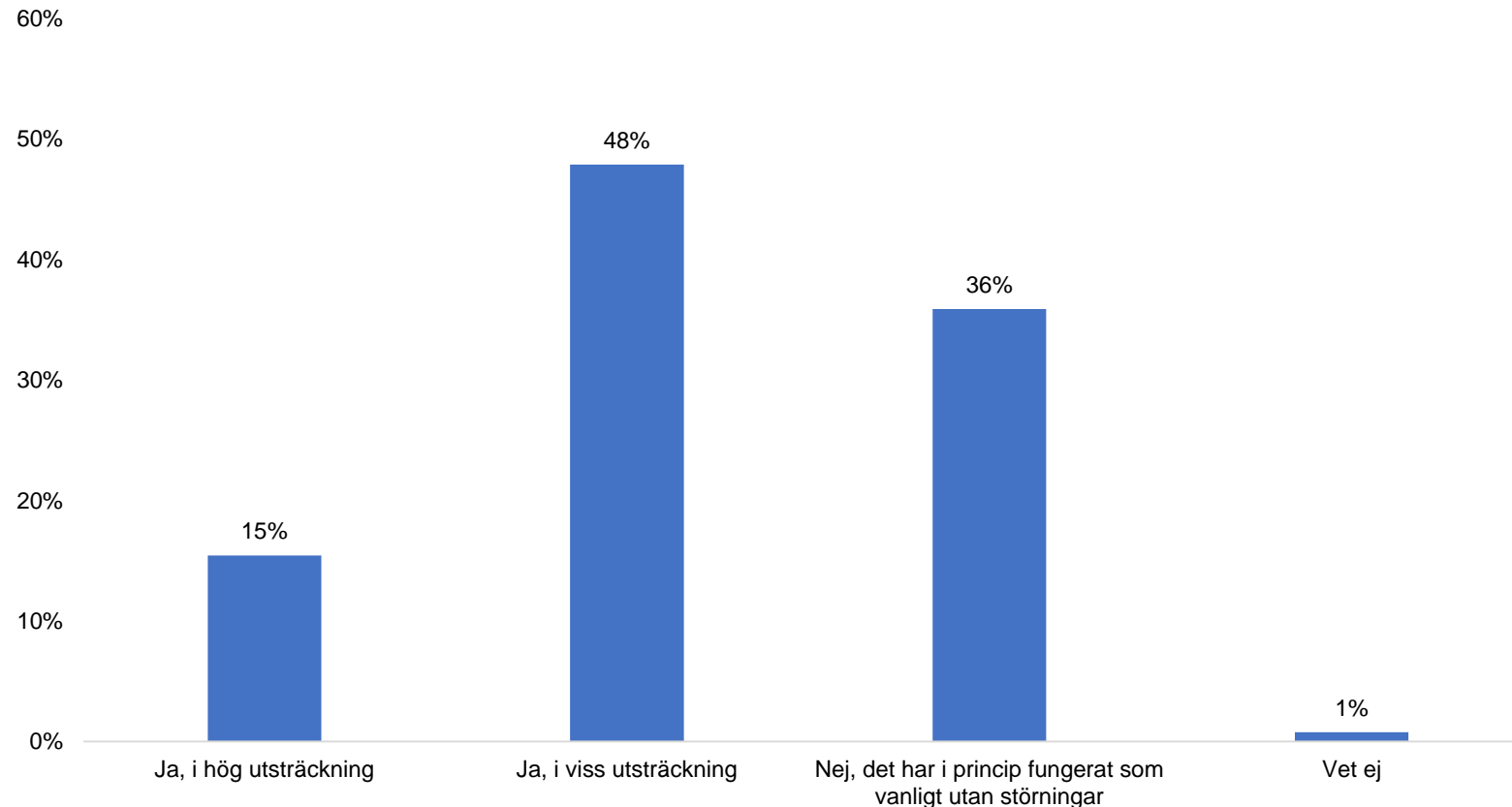

Störst problem med sin finansiering och likviditet har fortsatt företag som arbetar med livsmedel, kläder och skor samt annan partihandel.

Sammantaget noterar 49 procent (51) av partihandlarna i viss eller hög utsträckning problem med sin finansiering eller likviditet.

Not. Föregående mätning inom parentes

Har ni råkat ut för störningar i varutillförseln på grund av coronaviruset den senaste veckan?

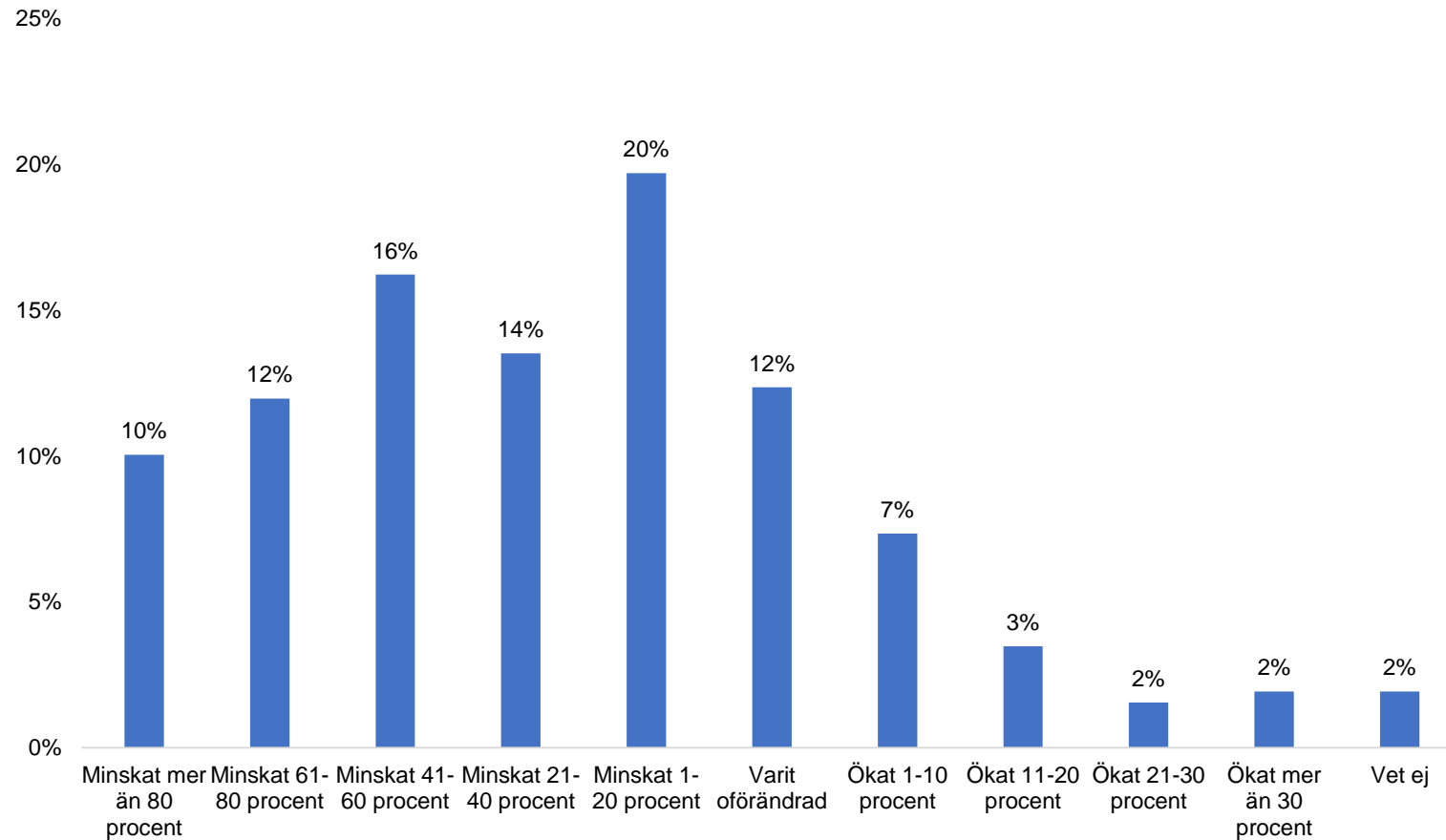
Mest störningar i varutillförseln rapporterar fortsatt företag som arbetar med *livsmedel, kläder och skor* samt *annan partihandel*.

Sammantaget noterar 63 procent (65) av *partihandlarna* i viss eller hög utsträckning störningar i varutillförseln.

Not. Föregående mätning inom parentes

Hur har försäljningen förändrats den senaste veckan jämfört med motsvarande vecka förra året?

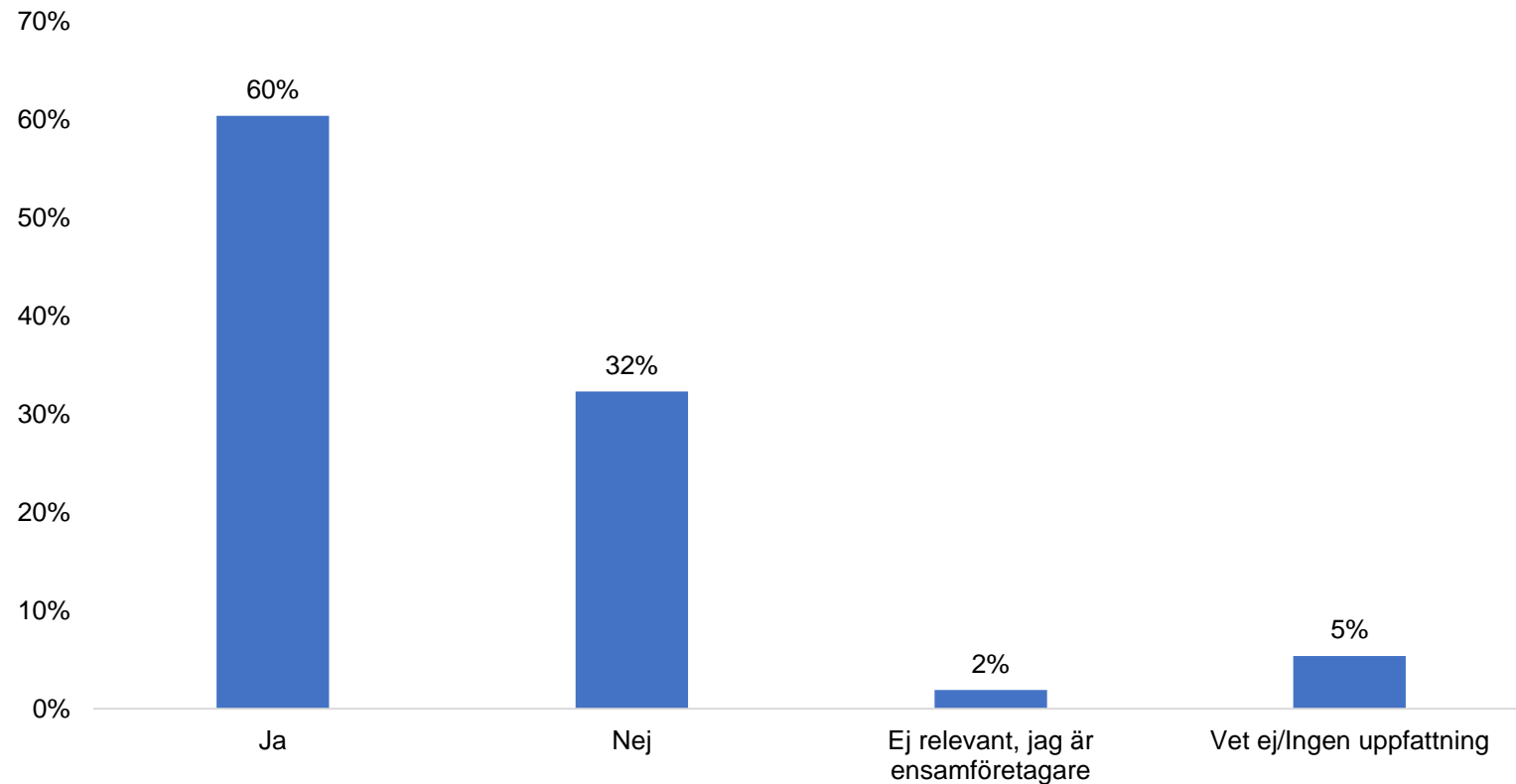

38 procent av partihandlarna (33) rapporterar minskad omsättning med minst 40 procent. För 22 procent av företagen (19) har omsättningen minskat mer än 60 procent.

Sammantaget noterar 71 procent av partihandlarna en minskad omsättning (72), medan endast 14 procent (13) uppger ökad omsättning. 12 procent uppger oförändrad omsättning.

Not. Föregående mätning inom parentes

Har ni redan minskat, eller räknar ni med att minska bemanningen i ert företag med anledning av coronaviruset och dess följd effekter?

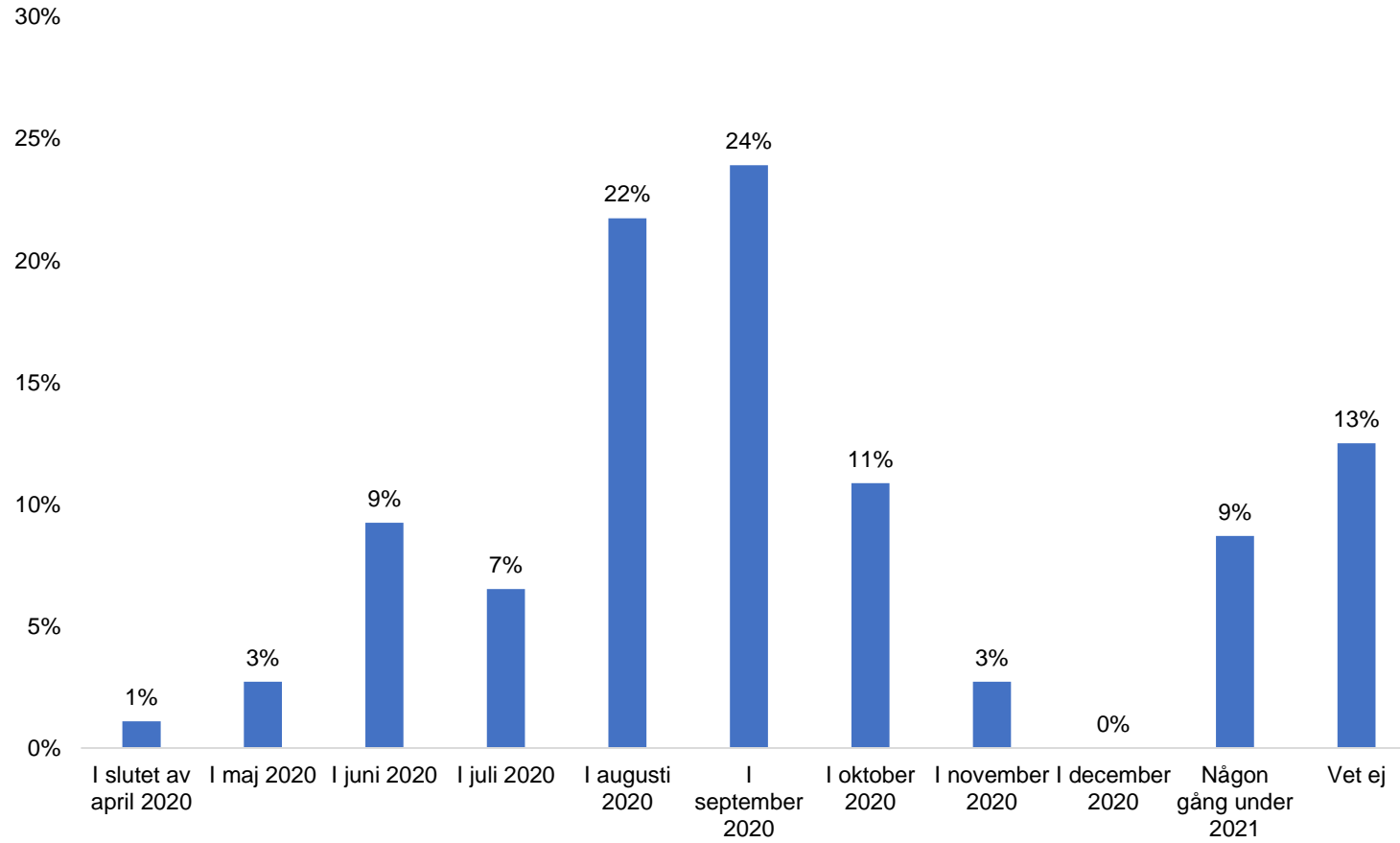
Bland Svensk Handels medlemsföretag inom *partihandeln* är det 60 procent (63) som räknar med att minska bemanningen med anledning av coronavirusets följd effekter. Vi frågar också om hur många personer de räknar med att minska personalstyrkan samt hur många av kvarvarande anställda som kommer att få arbeta färre timmar.

När enkätsvaren räknas upp till att gälla *hela partihandeln* så motsvarar detta att ungefär 25.000 jobb försvinner, och att därutöver 75.000 personer kommer att beröras av färre arbetstimmar.

Not. Föregående mätning inom parentes

Kompletterande fråga till handlare om haft nedgång i företagets totala omsättning till följd av coronakrisen:

När tror du att kunderna och efterfrågan börjar komma tillbaka och omsättningen börjar att återhämta sig?

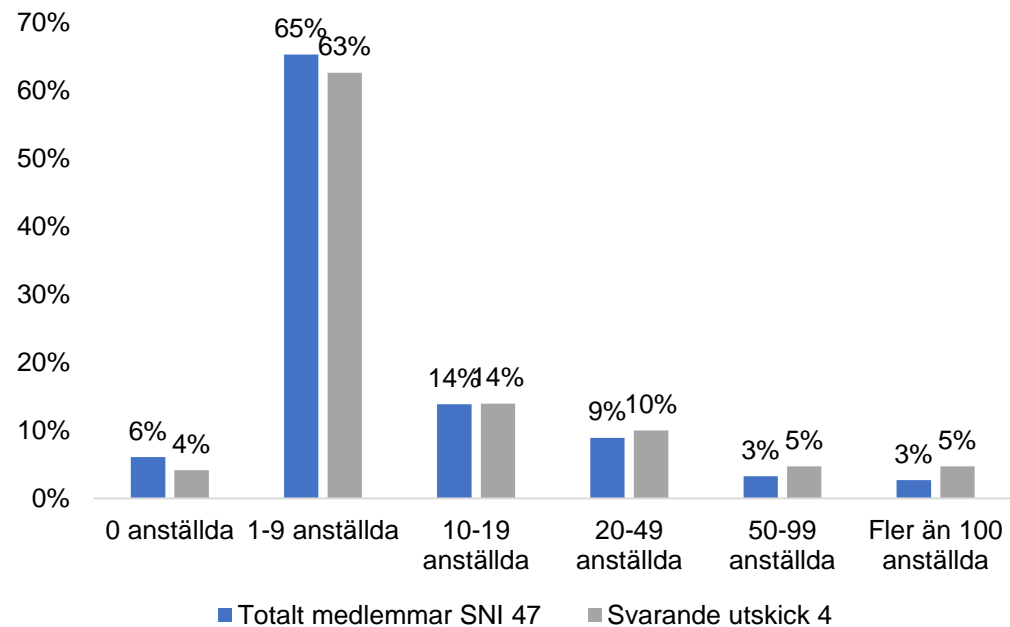
Nästan hälften (46 procent) av *partihandlarna* tror att kunder, efterfrågan och omsättning börjar återhämta sig i augusti-september.

Partihandel 5-7 april

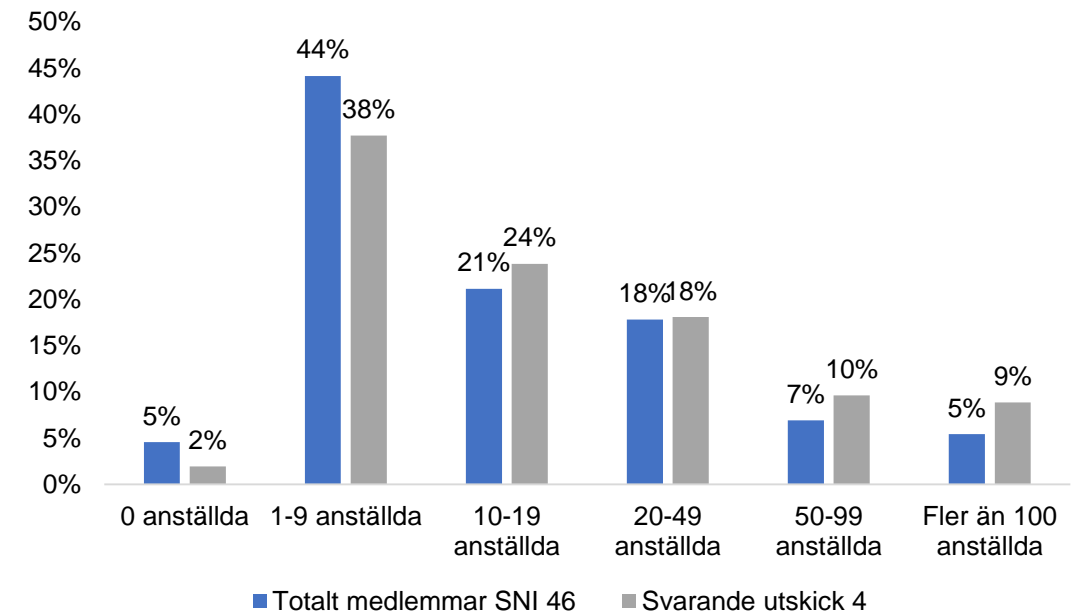
Bas: Företag som haft nedgång i omsättningen.

Svarsfördelning bland parti- och detaljhandelsföretagen

Detaljhandel, n=533

Partihandel, n=258

De 791 enkätsvaren fördelar sig i stort sett som den totala medlemsstocken är fördelad. Vid skattningarna av effekten för hela handeln när det gäller färre anställda och antal personer som berörs av färre timmar så har svarsunderlaget viktats för att motsvara fördelningen i hela handeln.